

Abstrakt:

Práce si klade za cíl ukázat, jakým způsobem mechanistická filosofie Reného Descarta dovolila tomuto filosofovi přijmout objev krevního oběhu Williama Harveyho a současně nedovolila přijmout jeho vysvětlení srdečního pohybu.

V úvodní části zmiňujeme některé základní poznatky týkající se stavu přírodněfilosofického poznání ve druhé polovině 16. století, které úzce souvisejí s tématy práce. Stručně jsou také představeny osobnosti obou autorů, na které se práce zaměřuje.

Druhá, historicky zaměřená část se zabývá Aristotelovými, Galénovými a Harveyho poznatky o úloze a pohybech srdce a krve v lidském těle. Jejím záměrem je popsat, jakým způsobem Harveyho spis *De motu cordis* z roku 1628 umožnil odpovědět na množící se problémy galénovského pojetí v 16. a na počátku 17. století.

Třetí část předkládá výklad úvodních kapitol Descartova spisu *Le Monde* z roku 1633, v nichž čtenářům představuje základní poznatky své nové mechanistické filosofie. Mezi tyto poznatky spadají tři typy částic, vyplněnost světa, všudypřítomnost kruhových pohybů a vztah Boha, přírodních zákonů a pohybu ve světě.

Ve čtvrté části se autor věnuje tématu, na němž se Descartes s Harveyem neshodli, totiž pohybu srdce. Descartovo vysvětlení jako hlavní příčinu veškerých fyziologických funkcí spatřuje tzv. "oheň bez světla", který se v srdci nachází. Zatímco Harvey jako činnou fázi srdečního pohybu chápe systolu, Descartova mechanistická východiska ho, jak se pokusíme ukázat, přivádějí k pojetí diastoly jako činné fáze.

V páté části se věnujeme titulnímu krevnímu oběhu a jeho přijetí do Descartovy mechanistické fyziologie. Za přijetím podle nás stojí jednak blízkost některých filosofických a metodologických motivací obou autorů, jednak specifický přístup k povaze kruhových pohybů ve světě. Na rozdíl od galénistů, kteří pracují s představou srdce jako pramene, z něhož se krev do těla rozlévá a vyčerpává svou sílu, Harvey spolu s Descartem mohou vidět srdce, respektive oheň bez světla, jako příčinu kruhových pohybů krve.

Závěrem shrnujeme naše poznatky a odpověď na hlavní otázku práce, totiž co v Descartově mechanistické filosofii umožnilo tomuto autorovi přijmout Harveyho objev krevního oběhu a současně odmítnout jeho představu srdeční systoly jako činné fáze srdečního pohybu.